

Izveštaj o radu Ekološke udruge Eko-Karašica za 2025. godinu

Početkom godine sudjelovali smo u projektu "Pokreni s(v)e!" koji je okupio srednjoškolce, studente, predstavnike lokalnih udruga i institucija koji su organizirali događaj pod nazivom "Zelenim aktivnostima za Valpovo", koji je održan 20. veljače 2025. godine. Ovu aktivnost su podržali: Srednja škola Valpovo, Gradsko društvo Crvenog križa Valpovo, Savjet mladih Grada Valpova i naša udruga Ekološka udruga Eko-Karašica.

Program je započeo predstavljanjem samog projekta u Edukacijsko-interpretacijskom centru Matije Petra Katančića, gdje su mladi kroz interaktivna izlaganja i radionice dobili uvid u važnost očuvanja prirode i lokalnog angažmana. Ekološka udruga Eko-Karašica otvorila je ovaj projektni dan. Predsjednik udruge dr. sc. Dinko Župan je učenicima Srednje škole Valpovo u Edukacijskom centru Matije Petra Katančića održao predavanje pod nazivom „Eko aktivizmom protiv eko katastrofa“ u kojem je učenike upoznao kako se odgovornim odnosom prema okolišu mogu izbjeći teška zagađenja vode, zraka i tla.

Nakon predavanja učenici su odigrali pub kviz „Super otpadnik“ pomoću kojeg su na zanimljiv način saznali kako se odgovorno gospodari otpadom i kako oni sami promjenom svojih navika mogu doprinijeti očuvanju okoliša. Tijekom ovog cjelodnevnog događanja učenicima je ponuđena mogućnost aktiviranja kroz volontiranje u kampanjama Eko-Karašice: „Karašica rijeka, a ne kanal“, „Budi zDrava“ i „Za čisti zrak u Belišću i Valpovu“.

Od sredine ožujka Eko-Karašica je kao partner bila uključena u Eko projekt „PlanteA“ koji je pokrenut u organizaciji Studentskog zbora Filozofskog fakulteta i Filozofskog fakulteta u Osijeku. Projektom se nastojalo informirati javnost o održivom razvoju, kružnoj ekonomiji i zaštiti okoliša kroz razna predavanja, panel rasprave i radionice. Eko-Karašica je partner na projektu zajedno s udrugama PLANTaža i SEZAM.

Projekt je započeo 19. ožujka pokraj sjenice Filozofskog fakulteta u Osijeku sadnjom mladice likvidambara koju je donirao rasadnik Fuderer. O ciljevima projekta govorila je voditeljica projekta Leonarda Nago, a prisutnima su se još obratili: dekan Filozofskog fakulteta u Osijeku prof. dr. sc. Ivan Trojan, predsjednik udruge Eko-Karašica dr. sc. Dinko Župan, predsjednik udruge SEZAM Vatroslav Šrajer, predsjednica udruge PLANTaža Darija Walter i Vesna Fuderer iz Rasadnika Fuderer. Program se nastavio predavanjem „Pitka povijest svijeta“ Dinka Župana u kojem je u prvom dijelu studentima prikazan utjecaj određenih pića (pivo, vino, rum, kava, čaj i Coca-Cola) na pojedine segmente svjetske povijesti, a u drugom je dijelu predavanja

prikazana globalna problematika s vodom u 21. stoljeću te stanje s vodom u Hrvatskoj, odnosno na slavonskom području. Predavač je na kraju studente upoznao s dvije kampanje koje vodi Ekološka udruga Eko-Karašica: „Budi zDrava“ i „Karašica rijeka, a ne kanal!“. Zahvalni smo Studentskom zboru Filozofskog fakulteta u Osijeku što su nas odabrali za partnera na projektu i što su putem projekta, uz promoviranje održivog razvoja, promovirali i djelovanje Ekološke udruge Eko-Karašica.

U srpnju smo sudjelovali na radionici „Moje zeleno Belišće“ u sklopu izrade Strategije zelene urbane obnove Grada Belišća, strateške podloge u planiranju održivog urbanog razvoja. Radionica se održala 15. srpnja u Velikoj vijećnici grada Belišća. Predstavnici Eko-Karašice su na radionici izložili svoj nacrt mogućeg plana rada na ideji zelenog Belišća. Na prvom mjesto postavili smo tezu o Belišću kao zelenom gradu na dvije rijeke. Za rijeku Dravu pokrenuli bi projekt „Budi zDrava“ kroz koji bi se iskoristili svi zeleni potencijali grada na Dravi. Izgradnja šetnice uz Dravu od mosta do groblja, ali na način da se šetnica odvoji od industrijske zone recikliranim panelima koji bi se oslikavali s porukama i slikama vezanim uz zelene politike i biološku raznolikost. Sve staze koje vode do Drave obogatiti bi s drvodredima (autohtone vrste). Izgradnja Eko-plaže na prostoru Bistrinačke plaže prema principima održive i prirodne gradnje (drvo, blato, slama, trska, kamen itd.). Obnova starih kanala i rukavaca koji se desetljećima nisu održavali te redovito ispitivanje kvalitete vode u rijeci Dravi (osobito na mjestima ispusta). Raditi na projektima vezanim za očuvanje Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav i promovirati rijeku Dravu kao Europsku Amazonu. Druga rijeka koja teče kroz Belišća nužno treba revitalizaciju, a to bi se moglo napraviti kroz projekt „Karašica rijeka, a ne kanal“. Nužno je povećati protok rijeke Karašice, smanjiti količinu pesticida u Karašici (zeleni pojasevi) i očuvati biološku raznolikost rijeke. To se može učiniti na prirodan način kroz zaštitu i povećanje populacije barskih kornjača te kroz održiv način zbrinjavati pokošene vegetacije koja nakon neodgovorne košnje završava u Karašici i tako povećava količinu mulja u njoj. Belišće je od svog nastanka industrijski grad ali on bi trebao biti grad koji je u skladu s održivim razvojem, a to se može postići inzistiranjem na zelenoj tranziciji svih industrijskih postrojenja. Spajanje industrijske i kulturne baštine s zelenom ekonomijom može se postići u starim praznim halama u kojima se mogu napraviti mali pogoni za obradu krupnog otpada (namještaj itd.) u kojima bi se bačenim stvarima dala nova vrijednost (redizajn) i vratilo ih u ponovnu upotrebu. Na prostoru nekadašnje Slavonsko-podravске željeznice mogla bi se izgraditi mreža biciklističkih staza s edukacijskim panelima. Prioritet za zeleno Belišće treba biti sanacije deponije (u skladu sa zelenim rješenjima), a to se može povezati i sa kulturnim projektima

izgradnjom Edukacijsko-interpretacijskog centra „Neolitičke kulture uz rijeku Dravu“ (deponija se nalazi na registriranom arheološkom nalazištu Staro Valpovo na kojem je otkriveno nekoliko slojeva različitih neolitičkih kultura).

Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost prijavili smo projekt „Karašica rijeka, a ne kanal“ koji planiramo prijaviti i u sklopu natječaja gradova Belišće i Valpovo kao i natječaja Osječko-baranjske županije. Projektom želimo ukazati na problem propadanja rijeke Karašice kroz edukacije i zagovaračke aktivnosti. Prezentirati javnosti njenu bioraznolikost i važnost iste za kvalitetu života lokalne zajednice te, uključivanjem građana i stručnjaka, izraditi nacrt plana za početak njene sustavne revitalizacije. Rijeka Karašica koja teče na području gradova Belišće i Valpovo ima veliku prirodnu i kulturnu vrijednost za stanovnike oba grada. Unazad nekoliko desetljeća, uslijed klimatskih promjena i neodgovornog ljudskog djelovanja, rijeka Karašica gubi karakteristike rijeke i pretvara se u vodni kanal. Od rijeke koja je prije nekoliko desetljeća imala pješćane plaže protkane riječnim školjkama pretvorila se u zamuljeni kanal koji gubi svoju prvotnu bioraznolikost. Edukacijama i zagovaračkim aktivnostima želim skrenuti pozornost zainteresiranoj javnosti na vrijednosti bioraznolikosti rijeke Karašice i pripremiti nacrt plana za buduću sustavnu revitalizaciju rijeke Karašice. U projektne aktivnosti planiramo uključiti djecu i mlade te ostale građane kako bi osvijestili problem zanemarivanja prirodnih resursa bitnih za život lokalne zajednice. Uključivanjem stručnjaka u proces izrade plana revitalizacije rijeke Karašice ostvarili bi sinergiju i suradnju u očuvanju njezine biološke raznolikosti.

Tijekom 2025. godine pripremali smo udrugu Eko-Karašicu za natječaj Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Javili smo se na natječaj „Institucionalna podrška stabilizacija i/ili razvoju udruga u području demokratizacije i društvenog razvoja koje u prethodnom razdoblju nisu koristile institucionalnu podršku Nacionalne zaklade (IP_25_DEM_NOVI)“. Iako ocjenjivačko tijelo nije odobrilo institucionalnu podršku možemo biti zadovoljni postignutim bodovima. Za relevantnost naše udruge dobili smo 344 od mogućih 450 bodova, a za suradnju i utjecaj 144 od mogućih 200 bodova. Ono gdje smo bili najslabiji je organizacijska struktura i održivost za koju smo dobili 202 od mogućih 350 bodova. Na redovnoj skupštini naše udruge krajem 2025. godine naglasili smo da upravo na polju organizacijske strukture trebamo sustavno raditi u narednim godinama kako smo i naznačili u našem strateškom planu.